

GOSPODARKA I SPOŁECZEŃSTWO W EUROPEJSKIEJ PERSPEKTYWIE

**NOWE TRENDY I ZJAWISKA W ROZWOJU
SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM POLSKI
I UNII EUROPEJSKIEJ**

**Redakcja
Krzysztof Luks
Izabela Seredocha**

Elbląg 2015

GOSPODARKA I SPOŁECZEŃSTWO W EUROPEJSKIEJ PERSPEKTYWIE

**NOWE TRENDY I ZJAWISKA
W ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM
POLSKI I UNII EUROPEJSKIEJ**

Redakcja
Krzysztof Luks
Izabela Seredocha

ELBLĄSKA UCZELNIA
HUMANISTYCZNO-EKONOMICZNA

Elbląg 2015

Recenzenci

Dr hab. Andrzej Kozłowski, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach,
prof. UPH

Dr hab. Lech Nieżurawski, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, prof. WSB

Dr hab. Piotr Walentynowicz, Uniwersytet Gdański, prof. UG

Dr Henryk Horbaczewski, Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna

Skład i łamanie

Oficyna Wydawnicza Edytor.org Lidia Ciecierska

Korekta

Zofia Ciecierska

Wydawca

Elbląska uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna

Ul. Lotnicza 2, 82-300 Elbląg

Tel. 55 239 38 02 fax 55 239 38 01

www.euh-e.edu.pl

© Copyright by Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna, Elbląg 2015

ISBN 978-83-89113-63-4 druk

ISBN 978-83-89113-78-8 on-line pdf

Druk i oprawa

Totem.com.pl Sp. z o.o. i Sp. k.

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
-------------	---

CZĘŚĆ I. POLITYKI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

MICHAŁ LITWIŃSKI Nierówności społeczne jako determinanta rozwoju społeczno-gospodarczego w Unii Europejskiej	15
HUBERT KOŁODZIEJSKI Polityka rozwoju transportu miejskiego w Unii Europejskiej	39
BEATA BIEŃKOWSKA Główne założenia polityki transportowej i ich aplikacja w regionach – przykład województwa śląskiego	53
MAŁGORZATA MADEJ Ewaluacja projektów finansowanych ze środków UE na rzecz mniejszości romskiej oraz propozycje dalszych działań. Wyniki badań	73
JUSTYNA SUSKA Issues of <i>equity release</i> market in Great Britain and Spain	87
TATYANA LIPAI Роль общественного мнения в развитии социально-трудовых отношений	99

CZĘŚĆ II. ROZWÓJ SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH I REGIONÓW

NATALIA SŁAWIŃSKA, JAROSŁAW ŚWIDYŃSKI Zastosowanie marketingu w strategii rozwoju samorządu terytorialnego	107
PAWEŁ GALIŃSKI Wydajność fiskalna podatku dochodowego od osób fizycznych w gminach	127
DAMIAN DUNAJKO Wpływ procesów integracyjnych z UE na rozwój przedsiębiorczości w województwie podlaskim na terenach wiejskich	143

MARCIN BURCHACZ, WITOLD KUSZEWSKI	
Subregion Zalewu Wiślanego jako potencjalny obszar współpracy transgranicznej	153
AGNIESZKA MALKOWSKA	
(Nie)trwałość struktury współpracy transgranicznej w Euroregionie Pomorza	163
ANGELIKA NIKOŁAJEWNA KOCHAN	
Проблемы формирования финансово-инвестиционного потенциала муниципальных образований (на примере городского округа «Город Калининград»)	179
WIKTORIA BORISOWNA GORBUNOWA	
Методический подход к формированию туристско-рекреационного потенциала региона	195

CZEŚĆ III. USPRAWNIANIE POLSKIEJ ADMINISTRACJI

MIŁOSZ KACZYŃSKI	
Wpływ akcesji Polski do UE na informatyzację sądownictwa powszechnego	209
IZABELA SEREDOCHA	
Zjawisko korupcji w Polsce i sposoby jej zwalczania	233

CZEŚĆ IV. PROBLEMY ROZWOJU GOSPODARCZEGO

JACEK PEŁSZYŃSKI	
Umędzynarodowienie działalności polskich przedsiębiorstw jako determinanta rozwoju lokalnego oraz regionalnego	253
NATALIA PRZYBYLSKA	
Współpraca na rzecz rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w świetle badań empirycznych	271
WALDEMAR GAJDA, KRZYSZTOF SZEWCZAK	
Zmiany w zarządzaniu środkami trwałymi w przedsiębiorstwach	287
MAJA ŻYCHLEWICZ	
Rola konsumenta w rozwoju i realizacji koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw	301
ANDRZEJ MICHALIK	
Fundusz udziałowy sposobem partycypacji członków w stabilizacji gospodarki finansowej spółdzielni	315

CZĘŚĆ V. ZAGADNIENIA BEZPIECZEŃSTWA WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA**WOJCIECH JANIK, KAMIL GOŁĘBIEWSKI**

Konflikty asymetryczne jako wyzwanie dla bezpieczeństwa współczesnego świata 333

KAROL FALANDYS

Obszary morskie jako jedna z domen Personnel Recovery 355

WOJCIECH JANIK

Wybrane metody finansowania organizacji terrorystycznych 375

Wykaz Autorów 399

WSTĘP

W przestrzeni społeczno-gospodarczej nieustannie mają miejsce nowe zjawiska. Kształtują one warunki funkcjonowania organizacji biznesowych i publicznych oraz wpływają na jakość życia obywateli. Wspomniana przestrzeń nie może być ograniczana tylko do granic terytorialnych kraju, gdyż sukcesywnie ulega znacznemu rozszerzeniu. O jej kształcie decydują chociażby zobowiązania podjęte w ramach tworzonych unii gospodarczych. Analizując nowe trendy i zjawiska w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski, nie sposób ich więc nie rozpatrywać w kontekście Unii Europejskiej czy zjawisk ekonomicznych zlokalizowanych na innych kontynentach, za to silnie determinujących rozwój gospodarczy pojmowany jako proces powiększania wolumenu produkcji dóbr i usług, które zaspokajają ludzkie potrzeby.

W nowej rzeczywistości istotną rolę spełniają także polityki społeczne, kształtujące działalność państwa, samorządów terytorialnych, mającą na celu poprawę bytu różnych grup obywateli i zmierzającą do zaspokojenia ich potrzeb, niwelującą nierówności społeczne i zapewniającą sprawne i efektywne funkcjonowanie społeczeństw. Tym właśnie zagadnieniom została poświęcona pierwsza część niniejszej monografii. Zawiera ona rozważania na temat wpływu nierówności dochodowych na poziom rozwoju społeczno-gospodarczego. Przeprowadzona przez Michała Litwińskiego analiza pozwala stwierdzić, że wpływ nierówności na rozwój społeczno-gospodarczy w Unii Europejskiej ma charakter negatywny. Wnioskowanie to jest spójne z poglądami przedstawionymi w literaturze przedmiotu, odnoszącymi się do kształtu związku między opisywanymi zmiennymi w krajach rozwiniętych.

Z kolei Hubert Kołodziejcki analizuje politykę rozwoju transportu miejskiego w Unii Europejskiej, podkreślając na wstępie, że polityka ta wskazuje kierunki rozwoju różnych podsystemów transportu w celu racjonalnego i efektywnego zaspokojenia potrzeb transportowych. Obejmuje również transport miejski, który determinuje jakość życia na silnie zurbanizowanych obszarach. Autor omawia wytyczne zawarte w białych

bsięgach oraz w innych dokumentach urzędowych UE, które w istotny sposób wpływają na rozwój i funkcjonowanie transportu miejskiego. Polityce transportowej województwa śląskiego poświęcone jest kolejne opracowanie. Jego Autorka, Beata Bieńkowska, zwraca uwagę na fakt, iż realizacja polityki transportowej na szczeblu regionalnym musi być skorelowana z działaniami zaplanowanymi na szczeblu krajowym, a zorganizowany system transportowy musi zapewniać sprawną komunikację na całym obszarze województwa.

O ewaluacji projektów na rzecz mniejszości romskiej pisze Małgorzata Madej. Romowie bowiem, spośród mniejszości narodowych i etnicznych mieszkających w Polsce, najbardziej narażeni są na dyskryminację. Dotyczy ona wielu dziedzin życia: mieszkalnictwa, edukacji, ochrony zdrowia, rynku pracy czy udziału w życiu publicznym. Z tego względu wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej, w tym Polska, prowadzą specjalne programy wsparcia przeznaczone dla Romów. Autorka zajęła się ewaluacją takich projektów oraz sformułowała wnioski i rekomendacje dotyczące potencjalnych działań w nowej perspektywie finansowej przewidzianej na lata 2014–2020.

Kolejny tekst, autorstwa Justyny Suskiej, został poświęcony problemom osób starszych, wynikającym z wadliwie funkcjonujących systemów emerytalnych i trudności z zapewnieniem środków na świadczenia emerytalne. Analizowanym przez Autorkę rozwiązaniem jest korzystanie z produktów *equity release*, pozwalających na wycofanie środków z akumulowanych w nieruchomości, bez konieczności jej opuszczania. Największe doświadczenie w funkcjonowaniu rynku *equity release* w Europie mają dwa kraje: Wielka Brytania i Hiszpania. Opracowanie stanowi analizę porównawczą tych właśnie rynków.

Pierwszą część monografii kończy opracowanie poświęcone roli opinii publicznej w kształtowaniu stosunków społecznych i rozwoju rynku pracy Tatyany Lipai.

Część druga publikacji traktuje o problemach rozwoju samorządów terytorialnych i regionów lub subregionów. Pierwszy artykuł, pióra Natalii Sławińskiej i Jarosława Świdzińskiego, jest poświęcony nowym metodom zarządzania w jednostkach samorządu terytorialnego i wykorzystaniu marketingu terytorialnego w budowaniu przewagi konkurencyjnej gminy.

Paweł Galiński podejmuje problematykę wydajności fiskalnej wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) w gminach w Polsce, i znaczenia tych środków w procesie realizowania wydatków w poszczególnych typach gmin, na tle ich samodzielności finansowej oraz uwarunkowań makroekonomicznych w Polsce w latach 1995–2013.

Kolejne opracowanie zostało poświęcone wpływowi procesów integracyjnych w ramach Unii Europejskiej na rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich województwa podlaskiego. Analizą objęto łącznie 105 gmin.

W tekście Marcina Burchacza i Witolda Kuszewskiego, poświęconym analizie potencjału naturalnego i społeczno-gospodarczego subregionu Zalewu Wiślanego, Czytelnik znajdzie prezentację możliwości współpracy transgranicznej i wskazanie czynników zapewniających dalszy rozwój tego subregionu zarówno po polskiej, jak i rosyjskiej stronie, z uwzględnieniem obopólnych korzyści. O współpracy transgranicznej traktuje też opracowanie Agnieszki Małkowskiej pt. *(Nie)trwałość struktury współpracy transgranicznej w Euroregionie Pomerania*. Autorka podejmuje w nim próbę sformułowania odpowiedzi na pytanie, dlaczego po 15 latach strona szwedzka wystąpiła z Euroregionu Pomerania. Przeprowadzone badania wykazały, że na osłabienie współpracy transgranicznej i nietrwałość struktury Euroregionu Pomerania wpływały m.in. nierówny dostęp do unijnych źródeł finansowania, niekorzystne położenie geograficzne, brak przywództwa, pojawienie się szansy w otoczeniu zewnętrznym, pozwalającej racjonalnie wykorzystać rentę położenia we współpracy z partnerem spoza ugrupowania, bariera językowa oraz brak woli współpracy.

O tworzeniu potencjału finansowego i inwestycyjnego gmin na przykładzie Kaliningradu pisze Andżelika Kochan. Autorka formułuje szereg zaleceń w zakresie optymalizacji potencjału finansowego i inwestycyjnego gmin oraz maksymalizacji przychodów z budżetów lokalnych. Natomiast o metodycznym podejściu do tworzenia turystyczno-rekreacyjnego potencjału regionu traktuje opracowanie Wiktorii Gorbunowej. Autorka omawia model kształtowania takiego potencjału.

Trzecia część monografii została poświęcona problemom usprawniania polskiej administracji. Składają się na nią dwa opracowania. Jedno, autorstwa Miłosza Kaczyńskiego, prezentuje wykorzystanie nowych technologii w podnoszeniu sprawności funkcjonowania polskiego sądownictwa powszechnego po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Drugie natomiast podejmuje problem korupcji w Polsce, pokazuje mechanizmy i obszary jej powstawania i stanowi analizę działań przyjętych w rządowym programie zmierzających do ograniczenia tego zjawiska w Polsce.

Czwarta część monografii została poświęcona problemom rozwoju gospodarczego. Rozpoczyna ją tekst Jacka Pełszyńskiego pt. *Umieędzynarodowienie działalności polskich przedsiębiorstw jako determinanta rozwoju lokalnego oraz regionalnego*. Autor zauważa, że w poszerzaniu

współpracy międzynarodowej oraz we wdrażaniu nowych rozwiązań strukturalnych wewnątrz organizacji należy dostrzegać istotne źródło podwyższania sprawności działania organizacji i uzyskiwania przewagi konkurencyjnej wobec innych przedsiębiorstw. Szczególną rolę w rozwoju gospodarki odgrywa branża nowych technologii będąca jedną z najbardziej innowacyjnych i otwartych na umiędzynarodowienie prowadzonej działalności. Natomiast Natalia Przybylska podjęła temat rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw, wskazując na fakt, iż innowacyjność może być postrzegana przez pryzmat kultury biznesowej, która powinna przenikać wszystkie aspekty decyzji podejmowanych w praktyce gospodarczej. Autorka omawia m.in. nowy model prowadzenia działalności innowacyjnej – otwarte innowacje, które uwzględniają konieczność nawiązywania szeroko pojętej współpracy na rzecz stałego rozwoju przedsiębiorstw.

O zmianach w zarządzaniu środkami trwałymi w przedsiębiorstwach piszą Waldemar Gajda i Krzysztof H. Szewczak, wskazując na aktualne trendy światowe w tym zarządzaniu oraz charakteryzując wdrożenia systemów w wytypowanych polskich przedsiębiorstwach. Artykuł zawiera także analizę bariery w zarządzaniu środkami trwałymi w polskich warunkach gospodarczych.

Maja Żychlewicz analizuje rolę konsumenta w rozwoju i realizacji koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Natomiast Andrzej Michalik podejmuje się oceny znaczenia funduszu udziałowego jako narzędzia istotnego w stabilizacji gospodarczej spółdzielczego przedsiębiorcy. Omawia rolę tego funduszu w nowych organizacjach spółdzielczych, takich jak spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, banki spółdzielcze czy spółdzielnie socjalne.

Czynnikami mającymi wpływ na kształtowanie polityk społecznych czy podejmowanie decyzji gospodarczych są konflikty zbrojne oraz inne zagrożenia dla bezpieczeństwa, stąd ostatni, piąty, rozdział monografii został poświęcony kwestiom bezpieczeństwa współczesnego świata.

Wojciech Janik i Kamil Gołębiowski w opracowaniu pt. *Konflikty asymetryczne jako wyzwanie dla bezpieczeństwa współczesnego świata*, podkreślają, że dla utrzymania międzynarodowego ładu i pokoju istotne znaczenie ma fakt istnienia wielu nierozwiązanych sporów i konfliktów, przede wszystkim o charakterze wewnętrznym. Powodowane są one głównie przez czynniki religijne, kulturowe oraz etniczne. Często konflikty te przyczyniają się do wzrostu zagrożenia na arenie międzynarodowej i są źródłem powstania zagrożeń asymetrycznych. Specyficznym ich rodzajem jest wojna hybrydowa, która – w opinii Autorów – będzie coraz częstszym narzędziem rozwiązywania antagonizmów.

Z kolei Karol Falandys podejmuje temat *personnel recovery* (odzyskiwania personelu) na obszarach morskich. Omawia konflikty o charakterze separatystycznym i etniczno-społecznym, będące przyczyną porwań i bezprawnej izolacji. Przystawia też zakres tego zjawiska na obszarach morskich w Polsce.

W kolejnym tekście Wojciech Janik przeprowadza analizę źródeł oraz metod finansowania islamskiego terroryzmu. Autor podkreśla, że przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu jest bardzo istotne i wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa infrastruktury oraz ludności.

Omawiana monografia ze względu na złożoną problematykę może stanowić ciekawą lekturę nie tylko dla przedstawicieli świata nauki, ale też dla osób zainteresowanych zachodzącymi w świecie zmianami, kształtującymi pośrednio lub bezpośrednio jakość życia w Polsce. Opracowanie może też stanowić przydatne źródło wiedzy dla studentów administracji, zarządzania, bezpieczeństwa wewnętrznego oraz innych kierunków.

Izabela Seredocha